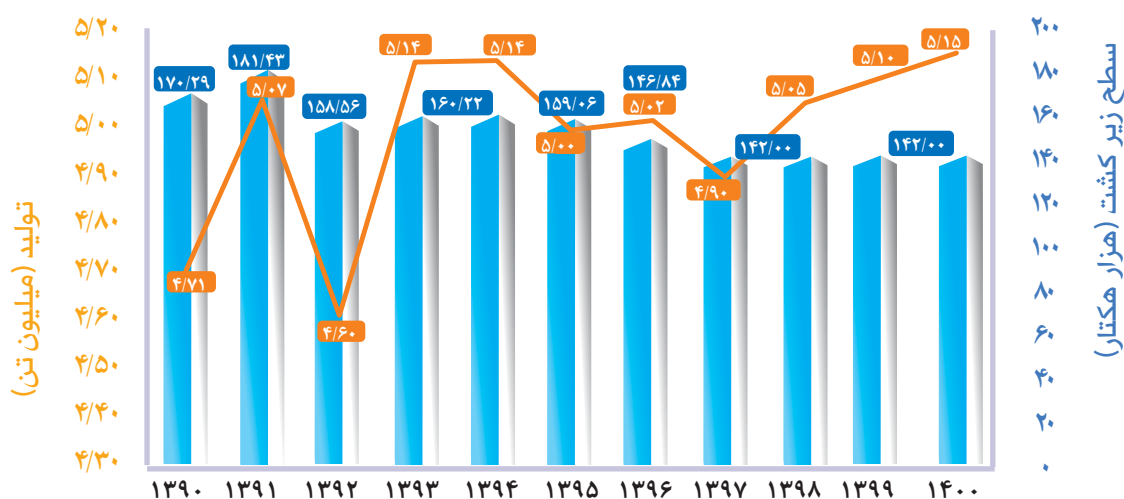

افزایش بهره‌وری مصرف آب زراعت سیب زمینی با کشت زمستانه در مناطق معتدل و نیمه سردسیر

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل * و موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر **

بیان مسئله

ایران کشوری است که متوسط بارندگی آن حدود یک سوم متوسط جهانی و جزء کشورهای کم آب محسوب می‌گردد. کمبود منابع آب، از مهمترین عوامل محدودکننده تولیدات کشاورزی در کشور به شمار می‌رود و از این رو، استفاده بهینه از منابع آب و افزایش کارایی مصرف آب از ضروریات بخش کشاورزی محسوب می‌شود. کشت‌های پاییزه و زمستانه سیب‌زمینی در مناطق معتدل و نیمه سردسیر با هدف استفاده بهینه و حداکثر بهره‌وری از بارش پاییزه و زمستانه، افزایش درآمد اقتصادی کشاورزان، پایدار کردن کشاورزی کشور، جلوگیری از فرسایش بادی خاک، ایجاد اشتغال، تغییر الگوی کشت و استفاده برای مصرف تازه‌خوری یک فرصت مناسبی برای کشاورزی می‌باشد.

وضعیت سطح زیرکشت و تولید سیب‌زمینی در کشور و پیش بینی آتی

** احمد موسی‌پورگرگی

* داود حسن‌پناه و بیتا سهیلی مقدم

معرفی دستاورد

نتایج تحقیقات گسترده اخیر نشان داد که کشت ارقام سیبزمینی آگریا، ساوالان و جلی در اوایل اسفند دارای بالاترین عملکرد غده و کارایی مصرف آب بوده و میانگین عملکرد غده در کشت زمستانه (اوایل اسفند) ۲۸ تن در هکتار و در کشت بهاره (اوایل اردیبهشت) ۳۷ تن در هکتار می‌باشد. میزان کاهش مصرف آب و کاهش تعداد دور آبیاری در کشت زمستانه (۵ هزار مترمکعب در هکتار در ۴ بار آبیاری) نسبت به کشت بهاره (۱۳ هزار مترمکعب در هکتار در ۱۲ بار آبیاری) به ترتیب ۹۵۰۰ مترمکعب در هکتار و ۸ بار آبیاری بود. مزایای دیگر کشت زمستانه، استفاده بهینه و حداکثر بهره‌وری از بارش زمستانه، افزایش درآمد اقتصادی کشاورزان، تغییر الگوی کشت و امکان استفاده برای مصرف تازه‌خوری است.

فرایند تجاری سازی

نتایج تحقیقات فوق در قالب برگزاری روز مزرعه و کارگاه‌های آموزشی در اختیار کارشناسان و بهره‌برداران کشاورزی قرار گرفته است. تولید سیبزمینی در کشت زمستانه با هدف پوشش ۲۰ درصد سطح زیرکشت منطقه اردبیل، در سال ۱۳۹۶ در سطح ۵ هکتار، در سال ۱۳۹۷ در سطح ۵۰ هکتار و در سال ۱۳۹۸ در سطح ۱۰۰ هکتار در منطقه اردبیل انجام شد. مزارع پایلوت طی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در مناطق معتدل و نیمه سردسیر سیبزمینی‌خیز کشور اجرا خواهد شد.

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

استفاده بهینه از بارش‌های زمستانه

میزان صرفه جویی در مصرف آب: ۹۵۰۰ مترمکعب در هکتار (کاهش ۷۰ درصدی)

کاهش تعداد ۸ دور آبیاری در کشت زمستانه نسبت به کشت بهاره (از ۱۲ بار آبیاری به ۴ بار آبیاری)

افزایش کارایی مصرف آب نسبت به کشت بهاره: به طور میانگین ۳ کیلوگرم بر مترمکعب

